

A tolvaj szent

A legtöbben valószínűleg azt gondolják, hogy a kultúra szabadsága és a szerzői jogok között feszülő ellentét a huszonegyedik század szülötte. Pedig dehogy. Ki hinné például, hogy a szerzői jogok megsértésének első dokumentált eseténél a vádlott egy később szentté avatott szerzetes volt...

Manapság a legkülönbözőbb helyeken hallhatunk a szerzői jogok tiszteletben tartásának szükségességéről, a vélt vagy valós jogsértések társadalmi-gazdasági hatásairól, letartóztatott kalózkodókról, lefoglalt szervekről, működő és működésképtelen védelmi rendszerekről, nyert és veszített perekről. A témáról természetesen könyvek is születtek. Ezek egyikében (*John Gantz, Jack B. Rochester: Pirates of the Digital Millennium – Financial Times Press-Prentice Hall, 2005*) bukkantam arra a nem mindennapi történetre, amiről ez a cikk szól.

A könyvbarát...

Kolumba – egyes megnevezések szerint *Comcille* – ír szerzetes volt, aki igen aktív életet élt. Egy tehetős család anyagai támogatásával egymaga három kolostort alapított, és különös hangsúlyt fektetett arra, hogy ezek a kor legjobb vallási témájú könyveivel legyenek ellátva. A gyűjtemény

és beleegyezése nélkül – másolatot készített az apát egyik zsoltároskönyvéről és azt magával vitte, gyűjteményét gyarapítandó. A másolás a kor technikájával ugyan napokat vett igénybe, de az akció sikerült. Az apát, *Finnian of Moville* – aki különben *Kolumba* egyik tanítómestere volt – mikor megneszelte a jogbitorlást, visszakövetelte a másolatot, de nem járt sikerrel. Ezért aztán jogorvoslat végett a királyhoz, *Diarmait*hoz fordult, aki el is rendelte a könyv visszaszolgáltatását. A történetnek itt akár vége is lehetne, de az élet ennél sokkal érdekesebb dolgokat képes kreálni...

Lehetsz király, hiába vagy...

Azt mondják, minden törvény annyit ér, amennyit betartanak belőle. Manapság is gyakori jelenség, hogy az írott törvényeket ki így, ki meg amúgy értelmezi, amiből aztán végeláthatatlan viták, vagy értelmezhetetlen – de minimálisan is meglepő – bírói döntések születnek. Amint *Kolumba* példája

mutatja, ez a fajta „jogbizonytalanság” sem nevezhető újnak.

Diarmait is király volt, vagyis elvileg maga a törvény, de sajnos nem számolt *Kolumba* „nehéz természetével”. És ezt rosszul tette. Elkövette ugyanis azt a hibát, hogy nem sokkal az ominózus „könyves eset” előtt megölte *Kolumba* egyik rokonát. Ezek után talán nem meglepő, hogy kettejük viszonya nem volt épp felhőtlen, mondhatni perben és haragban álltak egymással. *Kolumbának* tehát esze ágában sem volt eleget tenni a királyi ítéletnek, ellenben csatlakozott egy északi lázadó csapathoz, amelynek célja *Diarmait* hatalmának megdöntése volt.

A sorsfordító malőr...

És a lázadás sikerrel járt. Már amennyiben ezt sikernek lehet nevezni... A lázadók és a király csapatai a *Cooldrumman* melletti csatában – amit „*A Könyves Csata*” (*The Battle of Book*) néven is emlegetnek – ütköztek meg egymással, ahol is több mint háromezer ember veszítette életét, köztük maga a király. *Kolumba* nem sokkal ezután elhagyta *Írországot*, és *Skóciába* ment. Hogy ezt jószántából tette, vagy „megkérték rá”, nem tudni pontosan. Azt viszont igen, hogy hősünk életében éppen ez volt az a fordulat, amely megnyitotta számára az utat az örökkévalóság felé.

Szolgálat a világ végén...

Manapság egy hittérítő és egy porszívóügynök között túl sok különbség nincs. Mindkettő becsönget, vagy leszólít bennünket az utcán, hülyesége-

ket beszél, majd – esetleges szóbeli áldásainkkal eltöltekezve – békében távozik. Nem volt ez azonban mindig így. A történelem sötétebb korszakából számos olyan esetről tudunk, amikor a hittérítő egyáltalán nem úszta meg ennyivel, s attól függően, hogy a világ mely területén végezte szolgálatát, igen gyorsan a sírban, esetleg vacsora gyanánt egy kondérban végezte. Nyilvánvaló, hogy *Kolumba* sajnos nem csak a királynak okozott – utóbbi számára tragikus kimenetelű – fejfájást, hanem a keresztény egyháznak is. Mert igaz ugyan, hogy az ő korában az emberélet nem volt különösebben drága, meg a királyok is jöttek-mentek, na de háromezer jó keresztény bestiális lemészárlása – bármilyen okkal történt is – már akkor sem volt összeegyeztethető a felebaráti szeretettel, meg a tízparancsolattal. *Kolumba* tehát minden bizonnyal vezekelni ment *Skóciába*, *Iona* szigetére, azzal a céllal, hogy legalább három-ezer új hívet szerezzen egyházának. A hely érdekessége, hogy az ötszáz évesekben ez a sziget volt nyugat felé az utolsó ismert szárazföld, vagyis *Kolumba* a szó szoros értelmében

a világ végén teljesített szolgálatot. És nem is rosszul, mert bár építeni sokkal nehezebb, mint rombolni, a tervet maximálisan túlteljesítette: gyakorlatilag teljes *Észak-Skóciát* áttérítette a keresztény hitre.

Az alkotás öröme

Kolumba egész életében szenvedélyesen szerette a könyveket. *Iona* szigetén egyetlen órát sem töltött tétlenül: rendtársaival együtt szorgalmasan készítették a másolatokat a legkülönbözőbb kéziratokról. Elsősorban az ő tevékenységének köszönhető, hogy a sokszorosításnak ez a módszere olyan fontos szerepet töltött be az elkövetkező évszázadokban egész *Európában*. A legenda szerint élete utolsó napján is könyvet másolt. Az utolsó mondat, amit 597. június 9-én, 76 éves korában papírra vetett, így hangzott: „*akik az Urat keresik, nem szűkölködnek*”. Aztán letette a tollat, meghagyta, hogy *Baithene* nevű tanítványa folytassa majd a munkát, egy magaslatról még egyszer utoljára körbetekintett *Iona* szigetén, majd este meghalt. A furcsa fordulatok pedig még ezzel sem értek véget. Szentté avatásához há-

rom szemtanúnak kellett nyilatkoznia arról, hogy látta, amint *Kolumba* csodát tett. A sors kifürkészhetetlen kegyéből ezek egyike éppen az az apát volt, akitől annak idején a könyvet lopta... Így lett *Szent Kolumba Írország, Skócia*, és a könyvkötők védőszentje. És hogy mindebből mi a tanulság? Nos, azt hiszem az lesz a leghelyesebb, ha ennek levonását a nyájas olvasóra bízom...

Büki András

buki@linuxvilag.hu

A *Linuxvilág* magazin szerkesztője

KAPCSOLÓDÓ CÍMEK

Pirates of the Digital Millennium:

➔ http://www.idc.com/research/pirates_book.jsp

Szent Kolumba élettörténete:

➔ <http://www.katolikus.hu/szentek/0609-359.html>

A Könyves Csata (The Battle of Book):

➔ <http://www.maristmessenger.co.nz/?p=21>

Hungarian
Unix
Portal

A magyar Unix hírek forrása

Linux, Unix, BSD hírek

Cikkek

Értékelések

Technikai segítségnyújtás

Fórumok

Magyar nyelvű dokumentációk

www.hup.hu